

ARCHEOLOGIENOTA
TURNHOUT BLOEMEKENSGANG 26-28 EN 34
PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

FODIO
Turnhoutsebaan 277
B-2110 Wijnegem

Marleen Arckens
Jan De Beenhouwer

Inhoud

2. Programma van maatregelen	3
---	----------

COLOFON

erkend archeoloog: Marleen Arckens OE/ERK/Archeoloog/2016/00142

Archeologienota Turnhout Bloemekensgang 26-28 en 34. Programma van maatregelen

auteurs: Marleen Arckens & Jan De Beenhouwer

uitgever: Fodio, Turnhoutsebaan 277, B-2110 Wijnegem

datum: 18 maart 2018

2. Programma van maatregelen

2.1 Gemotiveerd advies

Het is de bedoeling de Bloemekengang nieuw leven in te blazen. De opdrachtgever plant daardoor binnen het projectgebied de afbraak van twee panden grenzend aan de Bloemekengang, scheidingsmuren tussen de verschillende percelen en het opbreken van verhardingen ten westen van feestzaal Amicitia. De nieuwe ontwikkeling voorziet een vervangbouw ten noorden van de Bloemekengang, een doorsteek aan de zuidzijde van de Bloemekengang waardoor een verbinding met de Kursaalpoort tot stand komt en de aanleg van een plein met twee bomen ten westen van feestzaal Amicitia. Onder het plein wordt een bufferbekken met een grondoppervlak van 25 m² aangelegd dat met de bestaande riolering wordt verbonden.

Het doel van het bureauonderzoek was het projectgebied archeologisch te evalueren op basis van de bestaande bronnen en de impact van de geplande werken op eventueel aanwezig archeologisch erfgoed te bepalen.

Het uitgevoerde bureauonderzoek is volledig. Alle relevante beschikbare bronnen werden geraadpleegd. Het onderzoek confronteerde de landschappelijke, bodemkundige, historische en archeologische karakteristieken van het projectgebied met de geplande bodemingrepen.

Op basis van de verzamelde historische, cartografische en archeologische bronnen kan gesteld worden dat het projectgebied onderdeel uitmaakt van archeologisch waardevolle ruimte.

Het onderzoeksgebied is te situeren achter de woningen die grenzen aan de oostzijde van de historische Grote Markt van Turnhout. Het maakte tot het einde van de 18de eeuw deel uit van een tuinzone binnen het stadsgebied van Turnhout en omvat gedeeltelijk een doorsteek tussen de woningen naar de markt. De oudste bewoning van Turnhout die teruggaat tot de protohistorie en de bewoning uit de vroege en volle middeleeuwen, is te situeren op een zandkop tussen het marktplein en het kasteel. Een groot aantal gekende archeologische vindplaatsen is terug te vinden rond de huidige markt, op de hoogst gelegen gronden en in de onmiddellijke omgeving van het onderzoeksgebied.

Gezien de lange traditie van bouwen en wonen rond de Grote Markt van Turnhout is de kans groot dat binnen het onderzoeksgebied sporen van bewoning of grondgebruik in de nieuwe tijd of in de perioden daaraan voorafgaand bewaard bleven.

Bij de opgraving van het Kursaal werden ter hoogte van het onderzoeksgebied nog waardevolle archeologische sporen aangetroffen op een hoogte tussen 27,40 m en 27,20 m TAW. Naast laat-middeleeuwse sporen en sporen uit de nieuwe tijd, werd een aardewerkdepot uit de protohistorie aangetroffen, ongeveer 40 m ten oosten van de Grote Markt. De kans bestaat dat dit niveau, waarop ook de onderkant van de fundering voor de nieuwbouw zal worden aangelegd, bewaard bleef onder of tussen de bestaande strokenfunderingen van het pand ten noorden van de Bloemekengang. Mits het respecteren van een buffer van 2 m ten opzichte van het te behouden bestaand muurwerk en de te behouden riolering, zou een oppervlakte van ongeveer 95 m² kunnen worden onderzocht in een zone ten noorden van de Boemekesgang. In de nieuwe tijd en de 19de eeuw was deze zone in gebruik als moestuin.

Ten zuiden van de Bloemekengang zou na het slopen van het pand dat grenst aan de Bloemekengang en het verwijderen van de verhardingen, mits het respecteren van een veiligheidsbuffer van 2 m ten opzichte van de bestaande gebouwen, een zone van ongeveer 175 m² in de vorm van een verspringend lijntraject kunnen worden onderzocht. Aan de noordzijde van deze zone stonden 19de-eeuwse gebouwen die werden afgebroken bij het tot stand komen van de Bloemekengang in het derde kwart van de 20ste eeuw. De fundering van het 20ste-eeuwse gebouw doorsnijdt de 19de-eeuwse muren veelvuldig. Het is niet de verwachting dat een onderzoek in deze zone zal leiden tot kennisvermeerdering met betrekking tot de 19de-eeuwse bebouwing. De kans bestaat dat het niveau van 27,40 m tot 27,20 m TAW, waarop bij een opgraving onmiddellijk ten zuiden van deze zone nog waardevol archeologisch erfgoed werd aangetroffen, bewaard bleef. De langgerekte smalle en verspringende vorm van deze zone en de relatief beperkte oppervlakte die kan worden onderzocht laten slechts een beperkte waarneming toe. De kans

op een substantiële meerwaarde ten opzichte van de reeds opgebouwde kennis voor archeologisch erfgoed ouder dan de nieuwe tijd is klein. Bovendien brengen de ten zuiden van de Bloemekensgang geplande verhardingen geen substantiële verstoring van de bodem met zich mee in vergelijking met de huidige toestand. Enkel de aanleg van een bufferbekken met een grondoppervlak van ongeveer 25 m², de verbindingen van het bufferbekken met de bestaande riolering en Theater 1900 met een oppervlakte van ongeveer 23 m² en de plantvakken voor de bomen met elk een oppervlakte van ongeveer 1 m² bereiken een grotere diepte dan 27,40 m TAW, het niveau waarop archeologische sporen kunnen bewaard gebleven zijn.

Omwille van het onevenwicht tussen de te leveren onderzoeksinspanning en de te verwachten resultaten wordt er geen verder archeologisch vooronderzoek aanbevolen. Er dient bijgevolg geen programma van maatregelen te worden opgesteld (zie 1.2.4 en 1.2.5).